

LUD

Organ Spółki Wydawniczej

KURYTYBA, DNIA 2 STYCZNIA 1925

Wychodzi dwa razy na tydzień.

ROK VI.

Wydawca w imieniu Spółki Wydawniczej: Ks. Stanisław Piasecki

Redaktor odpowiedzialny: Stanisław Bęben

Nr. 1.

Adres dla list: — Curitiba, Caixa Postal 155 — Adres Redakcji: Curitiba, Avenida: Dr. Jayme Reis 115. — Paraná, Brasil.

OD REDAKCJI.

W rok szósty w jego wydawaniu wchodzi „Lud”. Ofiarna i bezinteresowna praca członków Redakcji umożliwia nam DALSZE, DWUKROTNE WYDAWANIE NA TYDZIEŃ NASZEJ GAZETY. Jedynie względem Rodaków naszych obsłużyć wiadomościami jak najszybciej, skłania nas do tej wielkiej ofiary. Spodziewamy się, że w roku 1925 każdy poborca naszej gazety będzie usilnie starał się o to, by pozyskać przynajmniej jednego prenumeratora więcej. To będzie nam pobudką, by zsetę ulepszać jeszcze więcej i nadal wydawać ją drukiem coraz lepszym, o jaki obecnie postarała się Redakcja.

Rodności i przepięknie serca WSPOMNIENIAMI DALEKIEJ OJCZYZNY. Sierac upodlenie z serce z czasów niewoli, napawać umysł łachetną dumą potężniejszej Polski, oto jeden z naszych arwzorządnych celów. W tej pracy uważamy się tylko jako latorości tej przeważnej części i gałęzi narodu polskiego, która tam w kraju, wierna zasadom Chrystusa, wśród trudu i mokołów utwierdza i umacnia państwo polskie w go charakterze narodowym i katolickim. Wychodząc z tego założenia, witamy i popieramy bez zastrzeżeń wszelką pracę nad podniesieniem naszych Rodaków w Brazylii, jakoż witamy serdecznie wszystkich tych Rodaków, którzy z dzięki Ojczyzny coraz częściej do nas przyjeżdżają, by przetrwać się na miejscu o naszej dole lub powiedzieć nam coś o Polsce i jej kulturze. Na tam miejscu składa Redakcja „Ludu” wszystkim Rodakom a zwłaszcza Kapłanom polski, serdeczne podziękowanie, za gościnne podejmowanie nasch przejeżdżających gości z Polski poleconych przez Redakcję „Ludu” i o te względy dla nich prosi i na rok przysięga. „Lud” jednak nie istnieje tylko na zaspokojenie ciekawości — oddał on się nadto i poświęcił przedewszystkiem sprawie „OSWIATY” „LUDU POLSKIEGO”. Wiemy jak wielkie są niedomagania oświatowe Brazylii i jak łatwo może zaginać wszelka oświata wśród rodaków naszych tak strasznie rozproszonych i rozproszkowanych po niezmiernych przestrzeniach południowej Brazylii. Musimy się i sami ratować, bynie zginąć w mrokach ciemności. Dzisiaj zrozumienie oświata dzięki agitacji „Ludu”, a zwłaszcza jego redaktora Księcia Piaseckiego, staje się coraz powszechniejszym. Znajomo: języka portugalskiego, tak potrzebna nam w pracy i hanu, wzrasta. Chociaż władze szkolne nie rozumieją jeszcze dobrze działalności naszej, to my dążymy do porozumienia z nimi i dla szkół naszych zdołaliśmy już uzyskać wiele pomocy i udogodnień. Zaiste przeciwności, zła wola, ani ciar zaciemnione poglądy niektórych rodaków, nie powstrzymają nas nadal od tej pracy. Wiemy bowiem, że tam większy jest zasługa „Ludu”, im za nim pójdzie większa struga światła i Oświaty.

Z takimieczuciami i przekonaniem wchodzimy w Rok Nowy i na tej drodze pracy naszej spodziewamy się DALSZEJ ŻYCZLIWOŚCI NASZYCH CZYTELNIKÓW I CZYTELNICZEK.

Hrabia Damian

POWIEŚĆ HISTORYCZNA Z CSIEMNASZEGO WIEKU

163
— A jednak jawa na Jasną Górę nie wpuszczę!
Zasmucito się rce marszałka, lecz cóż miał począć wobec stanowczości księdza Przeora.
— Czy to nieośmielone wasze słowo, księże Przeorze? — zapytął.
— Tak jest.
Uklonił się też pan marszałek, pochwalał Pana Boga i wyszedł stroskany i zasmucony.
Idąc kurytarz klasztornymi zastanawiał się, co w tym położeniu uczynić należy. Wtem przomknął mu się nuncjusz papieski.
— Pójdź do niego i przedstawiaj sprawę. Może jego wpływ zdoła przełamać upor księdza Przeora.
Poszedł tedy nadspodziewanie znalazł w dostojnym księżym mezu łobrze położeni Polaki znajomego i jednego dobrej woli dla konfederacji. Jadzieja wstąpił serce marszałka.
W długiej rozmowie żałował się marszałek przed niczym na księdza Przeora, twierdząc, że zjad wielką kłoda dla kościoła wyniknąć może, albowiem ogołocą z obrońców Jasną Górę, łatwo mogą zdobyć Moskale i oni ta twierdził Matki Boskiej w szarych rękach dosłanie.
Nie miał wstąpić przed nuncjuszem,

że Jasna Góra ze względów wojennych ważnym jest punktem a konfederacja dużo przez opanowanie jej zwyciężyć może. Skoro zaś konfederaci za wiarę katolicką walczyli, nie mogą być uznani niegodnymi tego obowiązku.
Słowa pana marszałka wywarły silne wrażenie na nuncjuszu. Wtem ran Puławski zaczął go prosić, ażeby skłonił księdza Przeora do przyjęcia konfederatów na Jasną Górę.
Nuncjusz odrzekł, iż szanując stosunki międzynarodowe jawnie do tej sprawy mieszczą się nie może.
— Wszelka o — dodał — gdyby konfederaci nie przemocą, lecz i ręką i siłą, postadając Jasną Górę, ale kiedy Przeor stanowczo odmówił, nie należał dłużej, a ta jego powołanie zupełne uspokoił księdza.
Marszałek powróciłszy na Starą Czerwę, twierdząc, że zjad wielką kłoda dla kościoła wyniknąć może, albowiem ogołocą z obrońców Jasną Górę, łatwo mogą zdobyć Moskale i oni ta twierdził Matki Boskiej w szarych rękach dosłanie. W skutek takowego, drugiego zarząd dnia, na wielkiej płaszczyźnie pomiędzy Starą Czer-

Odgłosy z dalekiej Ojczyzny.

Wiemy, jaki ogrom niezliczone spadł na Polskę w latach wojny światowej, lecz i obecne lata powojenne przynoszą jeszcze ciągle nowe trudności, z którymi zmagać się musi nasza Ojczyzna. Nie z winy Polaki mamy w niej setki tysięcy sierot po zabitych i poległych na wojnie i 350 tysięcy inwalidów; aż 3.651.229 repatriantów — uchodźców — tułaczy wróciło z obczyzny na ojczyznę tono, wypędzeni przez wroga czy to z Niemiec, czy z Rosji, czy z tylu innych krajów świata w czasie od 1-go listopada 1918 do 1-go lipca 1924 roku. Wreszcie bolszewizm, zrujnowawszy i zniszczywszy Rosję, za wszelką cenę, przez walkę chytłą i podziemną chciałby wniknąć do Polski i utopić ją w morzu krwi bratniej i łunie pożarów. I nasze serca tu na obczyźnie rwą się i zabijają nieraz goręcej dla tej odległej Macierzy, trwożne o jej obronę i całość.

Rodaku Kolonisto! gdy masz jakiś ofiarny grosz, to wspieraj obrońców Polski, którymi są: 1. ŻOŁNIERZ POLSKI, dla którego ojczyzna nasza stawia obecnie domy żołnierza polskiego po większych miastach, by w nich czuć ciepło serca polskiego, a swego serca nie pozwolił zatruć zbrodniczymi naukami bolszewizmu. 2. HARCZERZE POLSCY — to młodociani rycerze polscy w liczbie 60 tysięcy, o sercach przepelnionych wzniosłymi ideałami Boga i Ojczyzny, którzy przeciwstawili się dziś zepuszczeniu powojennemu i wywrotowym pojęciom socjalnym. O ich piersi i w przyszłości rozbija się zakus wroga 3. SIEROTY POLSKIE — niezmiernie liczna to armia,

Życzenia Dla Redakcji „Ludu” w Kurytybie.

Podłuchiwać! To wielkie przestępstwo na świecie, Lecz do tego przestępstwa przynaję się przecie, Podłuchałem szeptania — wyznaję — choć to grzech bez miary! Podłuchałem szeptania — nowożeńców pary. Choć słów niedosłyszałem, wzrok badałem z dali, Tym wzrokiem: „Kochajmy się!” do siebie szeptali. Do tego upoważnia już ślubna obrączka, Związcza gdy ją dziś wzięła tak czarowna rączka. Jabym pragnął, ażeby też obrączka taka Teraz serce owiła każdego Polaka. — Ażeby na tej ziemi cała nasza wiara Kochała się jak gdyby nowożeńców para. Niechaj w tym Nowym Roku „ZGODA” i „JEDNOŚĆ” u nas zagości. Niechaj połączy dłońie nasze obrączka miłości. Te moje życzenia w „Ludzie” ogłosić proszę I moje modlitwy o to do Boga zanoszę: Choć targają nami losy Niech brzmią chóry pod niebiosy: ZGODA, JEDNOŚĆ od tej chwili! „Kochajmy się”, bracia mili.

Stanisław Tempaki.
Kurytyba, 21-go grudnia 1924 roku.

bo prawie 300 tysięcy dzieci i młodzieży liczy ona. Nie Polska pozabawiła ich rodziców, opiekunów i żywicieli, a jednak dziś ich po macierzyńsku przygarnia, by w kłatwie i złożeńiu na nieszczęśliwy swój los, nie wyrosli kiedyś na jej upadek i zgubę.
RODACY! Na weselach, zjazdach i innych uroczystościach, nie zapominajcie o ofiarach na te trzy wielkie potrzeby obrony Polski! Składajcie ofiary na domy żołnierza polskiego, na „harczerzy i na sieroty polskie!

REDAKCJA „LUDU”. Curitiba, Caixa postal 155, Avenida Dr. Jayme Reis — bezinteresownie przyjmie ofiary, wyśle w druku i prześle przez nasz Konsulat do Polski.

Wiadomości. Z POLSKI.

NOWE AMBASADY.
Warszawa, 10-go listopada. — Jak się dowiadujemy, Republiki Południowej Ameryki nawiązały rokowania z rządem polskim celem przemianowania swych poselstw w Warszawie na ambasady.
POCHWYCENIE 20 BOLSZEWICKICH BANDYTÓW.
Warszawa. — 20 bolszewickich bandytów, uzbrojonych w maszynowe karabiny, bomby i rewolwery, napadła na pociąg osobowy w pobliżu Baranowicz. Pociąg, znajdujący się w pociągu, odparła atak i zmusiła bandytów do ucieczki, przy czym 20 bandytów zostało schwytych.

był na przeciwko bramy, a marszałek k poprowadzony przez sekretarza poszedł dalej. Salił już tak z przelazłszy, wyglądając często na dół, kiedy urzali pierwszych trzech konfederatów, co był na nabożeństwo, wystraszonych z kościoła; spostrzegłszy swoich w oknie, wstąpił on romowę z Pauliem, którego zapokoił, a jednocześnie drugich trzech zbliżyło się w towarzysztwie jakiegoś oficera gwardii, który im dawał szczegóły ubrojenia i zasobów twierdzy.
Kiedy się już zrównała z rozmawiającymi z Pauliem, pan Szyca wszedł do przyległego pokoju, co dotykał do pokoju nuncjusza, krzyknął oznajmił obecność swoją, a na ten znak wyszedł pan Kazimierz i wszyscy trzej zeszli na dziedziniec. Za ukazaniem się marszałka, konfederaci, odając mu ukłon, wojskowy stanęli w pełnej uznanowaniu postawie a on rozmawiając z księdzem szedł wolno ku bramie, obok której był odwrach, a na nim broń kilkunastu żołnierzy trzymając ch warte na kółkach spoczywał; sztydłwach tej pilnował, trzech czy czterech żołnierzy siedziało na ławkach, reszta była w kordzie.
Naprzeciw bramy zatrzymał się chwilę marszałek rzucił okiem na most i ujrzał Goliannę który jak w tęczę parzył na niego, a nieco za nim pechota wołno pasterpaca. Na ten widok pan Kazimierz poprawił kłopa, (był to znak umówiony), a potem zawa i rozmawiając z księdzem wszedł na odwrach, ogładał broń, za nim po jedne-

mu wchodzili konfederaci, dwaj Sanoczanie znaleźli się króto żołnierzy na odwrach będących, Szyca i Derogowski nie daleko drzewi od kordegardy, a pan W tej chwili za mostem zabrzmiły strzeleckie trąbki, a na te dźwięki marszałek sinem uderzeniem wytrącił broń s yldwaobowi, każdy z Sanoczan uchwycił dwóch żołnierzy za piersi, a Szyca i Derogowski wpadli do kordegardy. Jednocześnie z tym napadem zadudnił most pod spieszającą za Goliannem piechota, w jednej chwili ukazał się na dziedzińcu strzelec Szyca, z prawej i lewej strony bramy wskakiwali oni i biegli wzdłuż wałów, a przeleży klasztorny żołnierz, rad w duszy temu wy padkowi, żadnego oporu nie stawiał.
Na hałas tym napadem spowodowany, wyszedł spiesząco przeor, wstąpił się gromadnie Paul na dziedziniec twierdzy, a pierwszy zbliżywszy się do marszałka, ciepłkie mu czynił wyrazy za to pogwałcenie (ak się wyraża) tego świętego miejsca, i groził kłatwą kości i, co zmieszło pobożnych konfederatów, ale pan Kazimierz głośnie i dobitnie, żebym był przez wszystkich słyszany, odrzekł mu, że te wały, które on za gł nie dla ozdoby, ale na obronę tego świętego miejsca wzniesił, pobożni królowie polscy, a pewnie nikt gorliwiej strzedz ich nie będzie jak rycerze wiary, wolności.

Ciąg dalszy nastąpi

ku na stolicę Rio de Janeiro i stany: Rio de Janeiro, São Paulo, Paraná, Santa Catharina i Rio Grande do Sul i Matto Grosso.

PP. KUPCY I PRZEMYSŁOWCY CZYTAJCIE! Organizator działu maszyn rolniczych przy firmie Sociedade Commercial Limitada, p. Stanisław Hessel wyjeżdża do Polski w sprawach handlowych w czerwcu 1925 roku; powraca tego samego roku we wrześniu lub październiku. Celem tej podróży będzie nawiązanie łączności handlowej między Polską a Brązylją. Podaje się do wiadomości ogółowi brązyljskiej Polonii, że p. St. H. godów jest podjąć się pośrednictwa w jakiegokolwiek handlowej sprawie w Polsce. Również p. St. H. może zasięgnąć informacji w kraju, w każdej sprawie interesującej tutejsze kupiectwo.

Prosi się o nadsyłanie wszelkich surowych produktów suchej destylacji i wyciągów ekstraktowych, których skład chemiczny pragnie się stwierdzić drogą analizy. Wszelkie zlecenia i sprawunki wchodzące w zakres niniejszego ogłoszenia, p. St. H. załatwi bezinteresownie.

Zainteresowani, o ile w tej sprawie zechcą się porozumieć z p. St. H., lub ewentualnie udzielić mu pewnych zleceń, które wymieniony miaby załatwić w Polsce, raczą porozumieć się z nim wprost, adresując jak poniżej.

Stanisław Hessel, Curitiba, Parana, Caixa Postal 204.

Rio de Janeiro.

NIEWIDZIANA DOTYCHCZAS BURZA z okropną ulewą przeszła nad stolicą Brązylji w nocy z niedzieli na poniedziałek 29-go grudnia zeszłego roku. Ulice stolicy poprzemieniały się w rwące rzeki. Pod wpływem ciężkiego deszczu zafalały się dachy wielu budynków i 13 osób zginęło wśród ogólnego zamieszania i lęku. Największe nieszczęście spotkało rodzinę wyrobniczą, niejakiogo Manoela Alves przy Rua General Joffre. Oto z pobliższej góry zerwała się bryła ziemi i kamieni, runęła na domek, zgnoiliła go zupełnie i zabiła 3 dzieci robotnika, które spały w łóżeczku. Na wzniesieniu Morro do Vinetem staczająca się bryła gliny zabiła robotnika Angelo Gomes, kobietę Mariquinha da Conceição i jej ośmiomiesięczne dziecko. Po ulicach płynęła woda bystrym prądem na jeden metr wysokim.

W mieście Campos w stanie Rio de Janeiro deszcz uiewny padał 48 godzin bez najmniejszej przerwy i miasteczku temu zagroza prawdziwy potop. O ile niedawno przedtem usychała roślinność od posuszy, o tyle teraz gnije od nieustannych zalewów

São Paulo.

AKTA PROCESU o rewolucję lipcową w São Paulo wykończył już prokurator państwowy dr. Carlos Costa. Obejmują one 120 grubych tomów o 200 tysiącach stron. Prokurator wyjechał już do Rio, by w sprawie procesu porozumieć się z ministrami sprawiedliwości i spraw wewnętrznych. Na dzień 29-go grudnia miał prokurator wrócić do São Paulo. Ogółem o współudziale w rewolucji wytoczy się proces blisko 1000 ludziom. Kto te góry aktów przegrzebie? Zdaje się, że w końcu ułłną te sprawy po długim czasie i badaniu.

Rio Grande do Sul.

GUARANY. W grudniu zeszłego roku odbyły się KURSA NAUCZYCIELSKIE w okręgu szkolnym Guarany. Zjechało się na nie 14 kandydatów t.j. 10 nauczycieli i 4 nauczycielki; zrazu zapowiedziało się 20 ochotników, lecz z powodu ruchawek rewolucyjnych nie mogli wszyscy zjechać, a niektórzy stawili się niemał w ostatniej chwili. Kursa te były niesłychanie potrzebne, nieślefy nie przypadły na czas spo-

konny. Wykładali na nich: profesorowie Zak i Hanas i księża misjonarze Porzycki i Wróbel. Język portugalski, historję i geografję Brązylji wykładali profesor Sallet. Gospodarzem kursów był ksiądz Stanisław Porzycki. Początek był trudny i choć w przeszłym roku ruchy rewolucyjne przeszkodziły pełnemu rozwojowi kursów, to za to w roku przyszłym, da Bóg, będzie można poprawić te mimowolne braki.

Ze swiata. Niemcy.

Zdziezenie. — Jeszcze nie przebrzmiały echa procesu strasznego dzieciobójcy Hartmana w Hanower, który zabił i wypił krew 24 dzieci, a oto telegram z Berlina z 25-go grudnia donosi znowu: w Münsterbergu na Śląsku wykryto drugiego takiego zbrodniarza jak Hartman, a jest nim niejaki Karol Denke właściciel dóbr, który zwabił do swego domu małego chłopca i chciał go zabić szabłą. Chłopcu udało się uciec, a Denke uwięziony, sam sobie życie w więzieniu odebrał. Policja przeszukała dom zbrodniarza i zabudowania i wykryła w stodole kilka naczyń pełnych mięsa ludzkiego, którem się żywił ten potwór. Stwierdzono, że Denke zabił w ten sposób kilka osób nieznanymi, które udało mu się zwaćbić do swego domu.

Anglja.

Rząd wydał rozporządzenie, że święta Bożego Narodzenia należy obchodzić w tym roku przez 4 dni; w tych dniach nie wyjdą dzienniki, teatry mają być zamknięte i wszystkie urzędy publiczne.

Albanja.

Nowe to państwo jest widownią wielkiej rewolucji. Muzulmanie albańscy popierani przez Jugoslawię pobili wojska biskupa katolickiego Fannoli, którego znowu popierały Włochy. Fannoli schronił się do portu Durazzo pod opiekę włoskich okrętów z dnia 26-go grudnia. Rewolucjonisci zdobyli całą Albanję.

Turcja.

MASY TURKÓW WYMIERAJĄ Z GŁODU. — Konstantynopol. — Od czasu wprowadzenia w życie Traktatu Lozańskiego, na mocy którego obywatele tureccy zamieszkałi w Grecji, a Grecy w Turcji muszą powrócić do swego rodzinnego kraju, do Turcji przybyło już kilka set tysięcy osób, które jednak zostały tak przyjęte, że większość ich wymarła z głodu lub od zaraźliwych chorób.

Za zbrodnie te odpowiedzialny jest tu sam naród turecki, a względnie rząd, który nie poczynił nic w celu opieki nad tymi ludźmi. Wprawdzie rząd wysygnował 27.000.000 dolarów dla uchodźców, ale pieniądze te zabrali lokalni przywódcy polityczni i podzieliłi się nimi między sobą, a biedaków, którzy przybyli z Grecji zostawili na łasce losu. To też większość ich ginie z głodu i zaraźliwych chorób.

St. Zjednoczone

KROWA ZJADŁA MUKRZYDŁA.

Washington. — Porucznik Robert Wimsatt, zmuszony był opóźnić swój lot aeroplanem z Sant Antonio do Fort Worth, bo krowa nadgrzyzła mu skrzydła aeroplanu, jaki zostawił na pewnym pastwisku w pobliżu miasta.

Meksyk.

Wolnomularstwo i masonerja rządzi w Meksyku i za nowego prezydenta Callesa; przestawianie kościoła nie ustaje. Nowy prezydent ledwie obja-

rzędy, zaraz wydał rozporządzenie, że znosi dla urzędników państwowych wszelkie święta kościelne. W święta Bożego Narodzenia pracowali też wszyscy urzędnicy i prezydent sam.

Winszujemy!

Gazecie Polskiej serdecznej przyjaźni ze Switem. W N 86 z r. 1924 pisze Gazeta Polska. Redaktorowie Ludu... chcą poróżnić Gazetę Polską ze Switem. Możemy jednak zapewnić W-nym Bogu ducha winnych redaktorów Ludu, że im się to nie uda.

Zatem: Redaktor Gazety Polskiej, który nigdy nie denerwuje się i zawsze prawdę mówi, podkreśla w powyższych słowach swojego antymisjonarskiego organu, że istnieje porozumienie, jeżeli już nie serdeczna przyjaźń między Gazetą Polską a Switem i że tę ich przyjaźń Lud chce zerwać. Zapewnia nas dalej ów prawdomówny, że Ludowi nie uda się rozbić tego aliansu Prawdomówny, rzeczywiście powiedział prawdę i tym razem nie przez pomyłkę. Przez to swoje szczerze wyznanie o porozumieniu i przyjaźni Gazety Polskiej ze Switem, nie dał nam p. redaktor (mniejsza o to jak on się nazywa) nowego objawienia, ale w każdym razie bardzo dużo nam objaśnił i wyjaśnił.

Ze jakiego porozumienia między Gazetą Polską a Switem istniało, nie trudno było się domyślić czytającemu uważnie artykuły obu tych pism. Widać z nich, że walkę przeciw religii bardzo sprytnie sobie obydwa pisma rozłożyły. Swit występuje przeciw ogólnym zasadom katolickim i religijnym. Jako on robak zawzięty, korzenie bujnego drzewa podgryza, tak redaktorowie Switu podcinają główne podstawy i korzenie wiary. Wiedzą, że jak dogmaty, czyli korzenie tego potężnego kościoła katolickiego zniszczą, to całe drzewo religii katolickiej uschnie.

Gazeta Polska znowu do gąsiennicy podobna, albo do szarańcchy, która koronę drzewa opada i najpierw na najbujniejsze rzuca się liście, aby jak najprędzej pozbawić je pełnego oddechu. Gazeta Polska, kiedyś katolicka, skoro wpadła w szpony Ignacego Sklarskiego (tak się nazywa redaktor obecnie) i w kieszeni potulnego Pacyfikatora, zrobiła się jawnym organem przeciw misjonarstwu, zapewne stosownie do umowy przy kupnie tejże. Ponieważ parafie polskie pod zarządzeniem Księży Misjonarzy są najbujniejsze, więc przeciw nim na razie zwraca się Gazeta Polska, chce zniszczyć całą pracę misjonarską tak po parafjach, jak i w centrum Księżom Misjonarzom gotowa przeciwstawić gły tak nienawidzone podyktne, księży nawet poza obowiązkami kapłańskimi będących. W tej programowej walce gotowa Gazeta Polska użyć wszelkich środków, nawet bardzo pobożnych frazesów, nawet arcykatolickich westchnień a nawet szafszowanych podpisów w komitetowych.

Gąsiennice niszczące zielone liście drzewa są właśnie najodrażniejszej koloru zielonego, aby ich nikt nie zauważył. Tak też Gazeta Polska, bierze na siebie szatę katolicką, i historje pobożne umieszcza i dużo jakby na kąpiny westchnień do Ducha św. aby tem skuteczniej zwalczać Księży Misjonarzy.

Przyznać musimy, że to obłudne postępowanie Gazety Polskiej i ten podział niszczycielskiej roboty jest bardzo dobrze pomyślany. Gazeta Polska uderza na Księży Misjonarzy, a Swit na cały Kościół katolicki. Swit i Gazeta Polska jest więc jakby w celach antykatolickich zawarty kontrakt małżeński; jakżeż dziwnie obydwa strony doskonale się uzupełniają we walce z religją w ogóle,

o we walce z katolickimi Księżami Misjonarzami w szczególności. Redaktor Gazety Polskiej jako antymisjonarskiego organu, nie powinien Ludowi brnąć za złą dążenia do rozbitcia nienaści do Księży Misjonarzy i celami antykatolickimi zlepionego małżeństwa Gazety Polskiej ze Switem. Myśleliśmy że można pokusić się o rozerwanie, że ta przyjaźń Gazety Polskiej ze Switem nie jest znow tak szczerą. Po wyjaśnieniu jednak, jakie nam dał Prawdomówny musimy niestety stwierdzić że jest ona przyjaźń stała i nierozwalna. Skoro więc nie chcemy się poróżnić i rozerwać, ogół katolicki będzie musiał się w dalszym ciągu smuć, widząc jak wam djabeł przygrywa do tego zawrotnego tańca antyreligijnego i antymisjonarskiego.

Nadprogramowo dla p. dr. Kossobudzkiego redaktora Switu dodajemy przy tej sposobności: Historji na demoralizowanie rodzin polskich znalazło by się stosunkowo więcej wśród niektórych polskich doktorskich familij, aniżeli wśród księży amerykańskich.

KORESPONDENCJE.

Do Najczcigodnego księdza Rzymekki Przełożonego księży Misjonarzy Polskich w Kurytybie.

(Ciąg dalszy) Ale Bóg miłsieny nie chciał zburzyć nika, ale aby się nawrócił i zył i k sprawił na zbawienie szatana i jego zwolenników, że już runął w przepaść ten potop szatański wraz z jego przewrotem; a na chwałę Kościoła w tym czasie wielkością spowiedzi u nas w parafji gu raskie parę tysięcy rodaków i obcych kryszło do kościoła i u stop konfesjonalu zostali drudze na nowe życie. A nasi w sęza o 4 tej zrana, do 4 tej o pondniu słuch i spowiedzi, a kościół, który dawniej był pustym, to dzisiaj okazał się za pełnym; a w liście nie mógł się doczekać świętej niedzieli, aby ustąpić słowo powiechy — słowo Boże z ust tego człowieka, a że przemawia szczerze i przekonująco do serc ludzkich, to niech nam p. słuz przykład: Gdy sę odezwał do parafjan i wspomniął o nędzy i biedzie uchodźców, z Rosji, to w jednym dniu zozylil trzysta milrejsów na ten cel — i pojda dalej siładki na biedze sieroty. Szezezan Wisniewski — C. d. n.

Ortopedysta i bandażysta

Paulo Brustkern. uczeń kolon-kłej szkoły ortopedycznej, wyrabia ulepszone paki rapturowe dla m.żozyna i kobiet, całkowite sztuczne ręce i nogi, jakoteż bandaże od szczywienia kręgosłupa. Pisze po polsku pod adresem: Paulo Brustkern, São Paulo. — Rua dos Palmiras N. 185 A.

Telegramy z Polski.

Warszawa, 29-go grudnia. — Wczoraj ukończono układy polsko-niemieckie w sprawie komunikacji na pograniczu Górnego Śląska. Tymczasowy układ zatwierdza obecnie istniejące rozporządzenia i pobieranie cel na granicy. Ostateczny układ graniczny został już ułożony, lecz wniądzie życie dopiero 1-go maja 1925 roku.

(Rzyp. Red. Układ 15 letniej wzajemności między obu częściami Górnego Śląska strasznie krzywdzi Polskę i przemysł górnośląski)

Warszawa, 28-go grudnia. — Dziennik Baltische Presse w swem wydaniu świątecznym pomieszcza szereg artykułów różnych polskich polityków, w których omawiają oni układ Ligi Narodów, ugodę polsko-gdańską i umiarkowaną politykę pokojową jaką Polska prowadzi, stosując się do traktatów aliantów.

Warszawa, 30-go grudnia. — Rząd polski zamierza zaciągnąć pożyczkę zagraniczną w sumie 60 milionów dolarów.

Telegramy ze swiata

Rzym, 31-go grudnia. — Oblężają że w święta Bożego Narodzenia odwiedziło bazylikę św. Piotra przeszło 70 tysięcy osób.

Berlin, 30-go grudnia. — W Muensterbergu na Śląsku znaleziono już ubrania 15 ofiar ludzkich, które zabił Denke i pożar ich ciała, a sam we więzieniu sobie życie odebrał.

Rio 30-go grudnia. — Dodoszą z Moskwy, że Trocki jeden z głównych przewodników sowieckich został uwięziony i tajemnie przewieziony do więzienia w Kremlinie.

London, 28-go grudnia. — Telegramy z Moskwy donoszą, że wybuchły tam znowu walki z powodu zatargu o osobę Trockiego. Wojska, które miały nakaz rozpedzić wiec robotniczy zwołany w obronie komisarza wojennego Trockiego, zostały jednak przez tłum zaatakowane; użyły więc broni i we walce zostało zabitych 5 robotników a wielu zraniono.

A teny 27-go grudnia. — W Albanji odnieśli rewolucjonisci pod dowództwem Ahmeda Zogu zupełne zwycięstwo nad wojskami rządowymi arcybiskupa Fonnoi, który kraj opuścił i schronił się do Włoch.

Rio, 2-go stycznia. — Telegramy z Moskwy zaprzeczają pogłoskom jakoby komisarz wojny Trocki miał już nie żyć.

Rozmaitosci.

NIEPRAWDOODORNE BESTJALSTWO BOLSZEVIKÓW. — Długa okrągła donoszą o nieprawdopodobnych wprost krwioślawych, jakich dopuszczają się w Grucji bolszewicy.

We wrześniu do połowy października oddziały polskiej dowodzone przez członków czerech yczki, już po siku

DOBRA RADA.

Tymczasem, przy obecnym kształtowaniu się stosunków ekonomicznych i robotniczych w kraju naszym, bez pomocy ulepszonych narzędzi obyc się nie można.

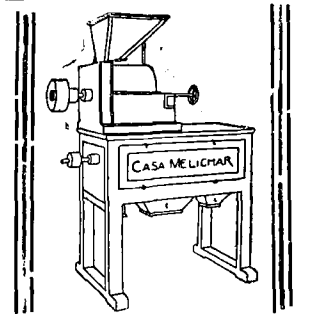
W interesie rolnika leży osiągnięcie trwałego pożytku z nabytych maszyn i narzędzi, a nie chwilowego zadowolenia z taniego kupna, a potem — stałego zawodu z nieodłącznej lichych pracy tandetnych wyrobów, ciągłych reparacji, i t. p.

Nie to jest tanie, co mniejszą kwotę kosztuje, lecz to, co nam przez trwałą użyteczność odpowiednią korzyść i oszczędność zapewnia.

Gospodarz dobrze sobie postąpi, wybierając maszynę w składzie CASA MELICHAR — specjalista em machinas agricolas.

Curitiba, Praça Senador Correia 7 (antiga Largo Ventura).

Młyny Zbożowe

TYLKO Casa

Melichar CURITYBA Praça Sen. Correia 7.

mieniu zbrojnego oporu rewolucjonistów, wymordowały 10.000 osób, a 20.000 zostały na Sybir i nad Wolgę, do okolic gładem dotkniętych.

Do jakiego stopnia posuwa się wyrafinowane okrucieństwo przedstawicieli rządu sowieckiego, przypominające czasy Dżengis bana, lub Tamerlana świadczy fakt, iż w mieście Batumie, podczas wrzesnia i połowy października, zakopano żywcem kilkaset osób, podejrzanych o sprzyjanie rewolucji.

Członkowie czerezwyczątki zmuszali przytem nieszczęsną ofiarę do kopania sobie grobów własnymi rękoma pod postacią długich, niezbyt głębokich rowów. Następnie kazali kłukać skazanym nad rowem, do którego stracali ich udeczeniami korb i przysypywali cienką warstwą ziemi. Jeżeli ktoś z zasypanych — a tych była większość — starał się z pod ziemi wydobyć, wtedy urzędnicy czerezwyczątki wypuszczali nań zgłodniałe psy, które żyjącą jeszcze członkiewką momentalnie rozszarpały.

CZTERY MILJONY BEZROBOTNYCH W ROSJI.

Obecna sytuacja, która i tak jest groźna, pogarsza jeszcze ogromnie bezrobocie. We wszystkich wielkich miastach rosyjskich, tysiące robotników obdźi bez pracy, a rząd nie stara się bynajmniej temu zaradzić zwalając winę na wiesniaków. Wielu z tych bezrobotnych zaciąga się dlatego do armji, by jakoś żyć i przeto obecna armja rosyjska jest bardzo liczną. W Rosji tylko żołnierz jest zapotrzebowany w odpowiedniej odzieży i żywie.

Toteż ze względu na zaburzenia w całym kraju, rząd trzyma wielką armję i przyjmuje ochotników, ale i w tej armji zaczyna się niepokój.

UZYTECZNOŚĆ SZARAŃCZY.

Wierdzenie, że szarańcza, ten czuleki i trudny do wyniszczenia wróg pracy ludzkiej, może być użyteczna brzmi nieprawdopodobnie, ale jednak jest w rzeczywistości.

Z Afryki południowej donoszą, iż obecnie wysłał się tam poszereżony szarańczą do Holandji, gdzie służy do przerwki na olej, będący doskonałym materiałem paliwym dla motorów przy samolotach. Z jednego tylko portu Darban w Afryce południowej wysłano ub, miesiąca 18 ton szarańczy do Holandji.

Olej zyskany za pomocą wyciskania z szarańczy ma tę wielką zaletę, że pozostaje płynnym nawet w wielkich wyciekłościach w powietrzu.

Oprócz tego farmerzy południowo-afrykańscy używają zabitej szarańczy na pokarm do żywienia drobiu. Szczególniej kurzy lubią szarańczę nadawczają i pasą się na niej bardzo prędko.

SMUTNE ZAKOŃCZENIE WYPOCZYŃKU LETNIEGO.

W drodze z Marsylii do Tulonu wypadło z pociągu pocisku czterolatnie dziecko oparłszy się o nieszczęśliwie zamknięte drzwi wagonu. Matka dziecka, 24-letnia kobieta wraz z mężem natychmiast wyskoczyli z dzieckiem. Gdy pociąg stanął na dany znak, znalezione na szynach dziecko z rozbitą głową i matkę z tak ciężkim skaleczeniem czaszki, że stan jej należy uważać za beznadziejny. Ojciec lepiej odniósł rany. Cała rodzina wracała z letniska.

MAMUTY NA LICYTACJI.

Jedno z londyńskich przedsiębiorstw handlowych otrzymało obecnie sześć ton kości mamutów, które mają być wystawione na licytację. Kości te zostały wykopane w północnej Syberji i nabyte przez firmę londyńską od rządu sowieckiego. Te szczątki mamucie liczą około 50.000 lat. Jeżeli ten zapas kości zostanie sprzedany, to firma londyńska otrzyma do przeliczywania dalszych 10 ton takichże kości.

Prenumeratę „Ludu” wplacili następujący Panowie:

W Październiku:
Kazimierz Malinowski 5\$, Tomasz Lichtfeld 5\$, Ignacy Mielczarek 10\$.

W Grudniu:
Po 20\$000:
Józef Wilamowski, Stanisław Tartas, Jakób Kurecki, Stefan Witosiński.

Po 10\$000:

Stanisław Guceński, Adam Pańk, Jan Gruszczyński, Albert Zarębski, Maciej Pogorzelski, Jan Mokwa, Franciszek Tychoński, Wincenty Morawski, Weronika Waebowicz, Jan Banach, Michał Wałęga, Ignacy Belniak, Maria Tokarska, Ignacy Burkot, Jan Przybyla, Antoni Morczyński, Michał Cieślak, Józef Reksula, Antoni Wojdylewski, Piotr Stasiak, N. M. Falarz, Ignacy Lipski, Wawrzyniec Szczepański, Jan Ogrodowicz, Seweryn Zdankiewicz, Janusz Klomczyński, Michał Wichan, Towarzystwo Polskie, Tomasz Lichtfeld, Kazimierz Malinowski, Anna Wolska, Feliks Wojciechowski, Ignacy Dziekanik, Józef Scislawski, Stanisław Wronski.

Po 5\$000:
Antoni Gauza Aleks Chroński, Antoni Górski, Florentyna Andrzejska, Piotr Cumpala 8\$500, Ksjadź J. Falarz 30\$, Adam Dąbrowski 30\$, Stanisław Szalarski 30\$, Franciszek Selner 29\$, Tomasz Lenartowicz 11\$.

Na „Chleb Głodnym Dzieciom” złożył p. Stanisław WRONSKI z Rio Grande (miasto) do Kasy Konsulatu Rzeczypospolitej Polskiej w Kurytybie kwotę 90\$000.

Potrzeba Nauczyciela
do szkoły Towarzystwa Polonia w Porto União.

Miesięczna płaca wynosi 180\$000, mieszkanie przy szkole składa się z dwóch pokoi i kuchni. Bliższych szczegółów udzieli sekretarz towarzystwa Władysław Kowalewski tamże.

Potrzeba nauczyciela

dobrze władającego językiem portugalskim; nagroda miesięczna wynosi dwieście milreisów i mieszkanie w Towarzystwie Biblioteka Polska w Tres Barras. Bliższych szczegółów udziela na miejscu prezes Towarzystwa PIOTR GAPSKI.

POSZUKIWANIE.

Poszukuje się w ważnej sprawie rodzinnej p. Władysława (Waltora) Stachoń, rodem z Jakóbkowic, Małopolska Pan Stachoń przyjechał przed dwoma laty z Ameryki Południowej i przebywał w Kurytybie.

Poszukiwany, lub ktośby wiedział jego miejsce pobytu, zechce znieść się z Konsulatem Rzeczypospolitej Polskiej w Kurytybie.

Ziemia na sprzedaż:

W Dorizon, 1 kilometr od stacji kolejowej, 10 akrów, dwa pomieszczenia, dobra woda, portiera ogrodzona drutem, przy głównym trakcie do Cruz Machado na krzyżówce dom urządzony na sklep, przy nim dwa ogrody, dwie studnie i t. d. Ostatnia cena 7.500\$000.

W Paulo de Frontim, odległość 4 kilometrów od stacji kolejowej, dobrej drogi wozowej nad linją kolejową, 25 akrów z czego 15 akrów do sadzenia różnych warzyw, a w odległości dwóch kilometrów 10 akrów herwala. Cena od akra 300\$000. Na owych 15 akarach są budynki, posianego żyta 4 i pół kwarty i rosowanego lasu 3 i pół akra. Cena za robotę osobno. Bliższych informacji udzieli listownie lub na miejscu właściciel obydwoch posiadłości!

Kudolf Pawłowski w Dorizon — Paraná.

Bacznosc!

Do sprzedania 30 akrów ziemi blisko stacji Vargem Grande; z tego jest 10 akrów ziemi do sadzenia a 20 akrów herwala, obok tego tego 600 grubych piurów, dużo imbuji i cedrow, zabudowania, portiera, barbaqua i mathador do mielenia herwy a w odległości jednego kilometra tartak. Cena 15 tysięcy milr.

Bliższych informacji udzieli na miejscu właściciel: **Piotr Wyczał — Carazinho.** — Albo p. **Teodor Kornart — Paulo Frontim — Paraná**

CASA BICHELS

Rua 15 de Novembro Nr. 70. Kurytyba.

Skład zabawek we wielkim wyborze. Kapelusze dla Panien i dla dzieci. Różne materiały na ubrania, Ubrania gotowe. Kółdry, guziki, skarpetki, koronki do sukienek, wstążki i inne rzeczy, które tylko w tym sklepie można nabyć

CURITYBA

DOBRE I TANIE PIECZYWO W PIEKARNI

Padaria Reforma

Piła i uprzedni obsługa — Zakup i sprzedaż wszelkich artykułów spożywczych pierwszej potrzeby. Wymieni się towar na produkty krajowe.

Ignacy Habich. CURITYBA — RUA DR. CANDIDO DE ABREU N. 64.

Szkola gospodarstwa Sióstr Miłosierdzia w Abranches.

SZKOŁY GOSPODARSTWA DOMOWEGO SIÓSTR MIŁOSIERDZIA

przyjmują na wychowanie i praktyczne wykształcenie córki kolonistów polskich, począwszy od 12 lat. Zakłady te uzupełniają wykształcenie szkół ludowych, dodając do niego naukę gospodarstwa domowego w ogólnym zakresie i ogładę towarzyską. Na specjalnie żądanie udziela się nauki języków i muzyki. Kompletna nauka trwa dwa lata. Warunków przyjęcia dostarcza się na żądanie. Rok szkolny rozpoczyna się 15-go stycznia. Zakłady wychowawcze Sióstr Miłosierdzia istnieją w następujących miejscowościach:

COLLEGIO DAS IRMÁS DE CARIDADE:

- em Abranches — Kurytyba, Caixa postal 159 — Paraná
- em Thomas Coelho, Correio Bariguy — Paraná
- em Rio Claro — Paraná
- em Prudentopolis — Paraná
- em São Matheus — Paraná
- em Itayopolis — Santa Catharina.

Przedsiębiorcy i kupcy ogła-szajcie się w „Ludzie”.

Kupujcie tylko farby Bayera do farbowania tkanin Bayera, gdyż są najlepsze i prawdziwe.

Czas zostać właścicielem własnego domu. Jedyna sposobność Tereny w Ponta Grossie na „raty” lub za gotówkę. Całkowicie ulegalizowane, przez właścicieli T. J. Wdowy Hermínio Correia Madureira i P. P. Eduardo de Freitas.

Sprzedaje w srodku miasta Ponta Grossy. Za gotówkę i na raty. Korzystajcie! Po informację zglaszajcie się do: — **Antoni N. Heisels** — Caixa Postal Nr. 132 — Ponta Grossa Parana.

LEKARZE.

DR. MIROSLAW SZELIGOWSKI

Były asystent klinik europejskich.

Lekarz i operator.

Kurytyba - Rua S. Francisco N 25
Leczy podług najnowszych sposobów. Wykonuje wszelkie operacje chirurgiczne. Choroby zamojszczych przyjmują na leczenie i pobyt w klinice. Dokonuje badań i leczy promieniami Roentgena. Posiada własne laboratorium do badań chemicznych i mikroskopowych oraz do badań krwi na choroby ukryte. ZAMIESZCOWY UDZIELA INFORMACJI LISTOWNIE.

Dr. Allegretti Filho

LECZENIE OGÓLNE.

Specjalność: choroby kobiece i dziecięce. Przyjmuje od 9-tej do 11-tej przy ulicy Comendador Araújo N. 99.

Rezydencja: ulica Comendador Arsturo N 50, przyjmuje od 11-tej i pół do 1-ej i 4-jej do 5-tej. — Telefon N 650.

JACEK DROMLEWICZ

Zeby sztuczne z podniebieniem i bez podniebienia w zlocie i kauczuku. Płombowanie, wyjmowanie zębów bez bólu. Robota pierwszorzędna. CENY PRZYSTĘPNE.

Curityba — Rua Riachuelo N. 8

UWAGA!!!

Książki do nabożeństwa i historyczne obrazy religijne, krzyże, krzyżyki, medaliki oraz licitarze kościelne co dopiero nadeszły w wielkim wyborze!

Drukarnia introligatornia i fabryka pieczętek gumowych

Cezar Schulz

Ul. Barão do Serro Azul 12, 12
Kurytyba — Paraná

DOBRE I TANIE PIECZYWO W PIEKARNI

Padaria Reforma

Piła i uprzedni obsługa — Zakup i sprzedaż wszelkich artykułów spożywczych pierwszej potrzeby. Wymieni się towar na produkty krajowe.

Ignacy Habich. CURITYBA — RUA DR. CANDIDO DE ABREU N. 64.

ZIARNO POLSKIE

po doświadczeniach, odbytych w 6 stanach Brazylji południowej i środkowej zostało uznane za najlepsze do tutejszych klimatów. Dlaczego? Bo pochodzi z Polski, gdzie klimat jest przejściowy, nie jednostronny, jak na zachodzie Europy. — **Kapusta polska ma głowy jak z żelaza.**

Paweł Nikodem — Skład nasion z Polski w Kurytybie — Parana, — Travessa Zacharias N. 5.
Wysyła nasion koleją lub pocztą do wszystkich miejscowości w Brazylji.

TOWARZYSTWO FRANCUSKIE MORSKIEJ ŻEGLUGI „Chargeurs Reunis” i „Sud Atlantique”

Regularne odjazdy z portów Santos i Rio de Janeiro do Havre i Bordeaux. Komunikacja najszybsza i najwygodniejsza statkami luksusowymi pospieszonymi, które odbywają podróż z Santos do Frareji w 15 dniach, oraz statkami specjalnie urządzonemi dla emigrantów którzy znajdą najwygodniejsze pomieszczenia. Statki mają do dyspozycji kabiny trzeciej klasy.

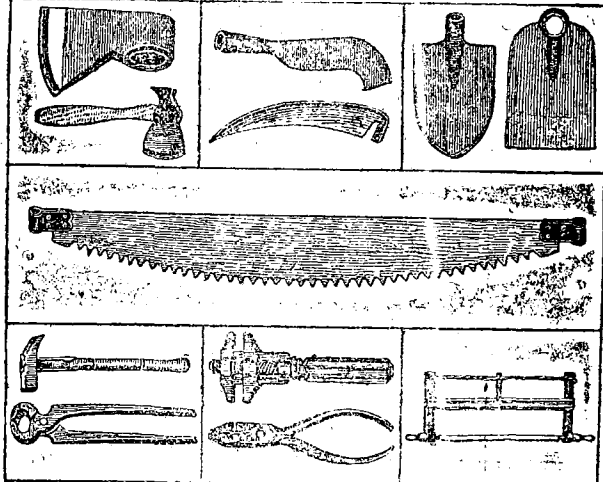
Podróż do Polski odbywa się z Santos albo z Rio de Janeiro do Havre a z Havre do Gdwał statkiem „Polonez”.

NAJBILSZY ODJAZD DO EUROPY:
Z Santos Z Rio de Janeiro
„BELLE ISLE” 19-go Stycznia
„DESIDRADE” 30-go ”
„MOSELLA” 1-go Lutego 2-go Lutego
„LUTETIA” 6-go ” 7-go ”
„AURIGNY” 19-go ”

Sprzedaj biletówz Brazylji do Polski oraz z Polski do Brazylji t. z. (bileta do chmada) zajątawia i bliższych informacji udziela

Agent: **IGNACY KASPROWICZ**
Avenida Luiz Xavier N. 28 — Kurytyba.

Casa Vermelha

Bezpośredni import

NACZYŃ, ŻELASTWA, SZKIEŁ DO OKIEN — NARZĘDZIA RZEMIEŚLNICZE I ROLNICZE
EURICO FONSECA & Cia.
RUA JOSÉ BONIFACIO N. 15 — CURITYBA — PARANA

Gwałtu! rety!

Ten zapewne przystroić i ubrać się w pracowni krawieckiej pana

Jana

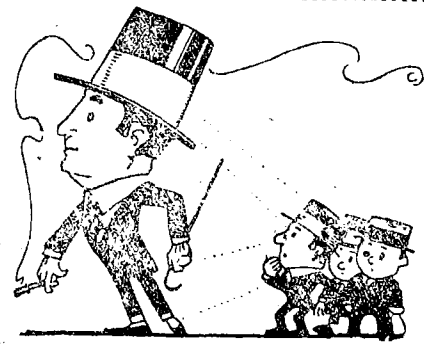
Faucza

CURITYBA

Avenida Luiz Xavier N. 11.

SPECJALNOŚĆ:
Sutaony dla ksz-

zywiedług kroju żądanego wraz z wszystkimi dodatkami.

Kazdy odbiorca naszego browaru ocenić musi, że wysmienite zalety naszego pivva polecają pić tylko
ATLANTICA

HOTEL CENTRAL

Curityba — Rua Ebano Pereira N 8

WYGODNE URZĄDZENIA. — SMACZNA KUCHNIA

GOSPODA O PIERWSZORZĘDNEJ OBSŁUDZE

Oddziały dla familji Otwarte całą noc.
Ceny przystępne. Pokoje od 6\$ do 12\$ dziennie

Mieszkanie i stół za la carte, na miesiąc 260\$, Stalowanie się dla panów w rotynych z mieszkaniem miesięcznie 80\$000, bez mieszkania 60\$000.

Kalendarz Ścienny

CURITYBA — Avenida Dr. Jayme Reis, 115 — Caixa Postal 155 — PARANÁ

STYCZEŃ	LUTY	MARZEC	KWIECIEŃ	MAJ	CZERWIEC
1 C. Nowy Rok	1 N. Ignacego b m	1 N. N. postu Albina b	1 Sr. Hugona b, Teodora	1 P. Filipa i Jakoba ap	1 P. Pon. Ziel Sw.
2 P. Macarego w	2 P. M B Gromnicz	2 P. Haleny wd	2 C. Franc. z Pauli, Marj E	2 W. Zvgmunta kr, Atan bu	2 W. Marcelina K m
3 S. Genowefy p	3 W. Błazeja b m	3 W. Kunegundy ces	3 P. 7 Bol NMP, Ryszarda	3 N. 3 N po Wiel Za krz	3 Sr. Klot. ldy Kr
4 N. Niedz po N. R. Tyt	4 Sr. Andrzeja Kors b m	4 Sr. Kazimierza w	4 S. Izydora b w dok Koś	4 P. Florjana, Moniki wd	4 C. Franciszka Carracc
5 P. Telesfora pap m	5 C. Agaty p m	5 Sr. Fryderyka op	5 N. N. Palmowa, Wincent	5 W. Piusa V pap w	5 Sr. Douifatego b m, Wal
6 W. Sw 3 króli	6 P. Teofila m, Doroty p	6 P. Kolety p	6 P. Celestyna p. W. Ihelma	6 Sr. Jana w oleju	6 S. Norberta b m
7 S. Juljana m	7 S. Romualda, Juljanny	7 S. Tomazsa z Akwinu dr	7 W. Rufina i Cyrjaka m m	7 C. Benedykta pap w	7 N. 1 N po Sw. Trój, Rob
8 C. Seweryna b. w.	8 N. N. Staroz, Jana z M	8 N. 2 N postu, Jana Boz	8 Sr. Dyonizego b	8 P. Stanisława b Krm	8 P. Medarda b w, Wilhelm
9 P. Marcianny m	9 P. Apolonji p m	9 P. Franciszki Rzym wd	9 C. W. Czwaz , Hugona	9 S. Grzegorza Nazj b w	9 W. Felicjana m, Ryszarda
10 S. Agatona pap m	10 W. Scholastyki p	10 Sr. Konstantyna w	10 P. W. Piątek Ezechiel	10 N. 4 N po Wiel, Izydora	10 Sr. Malgorzaty Kr
11 N. 1 N po 3 kr Hyg. p	11 Sr. Seweryna op w	11 Sr. 40 męczenników	11 S. W. Sobota , Leona	11 P. Mamerta b w	11 C. Boże Ciało
12 N. Arkadiusza m	12 C. Eulalii p m	12 C. Grzegorza W pap d K	12 N. Wielkanoc	12 W. Pankracego m	12 P. Onufrego w, Antoniny
13 W. Weronii p	13 P. Juljana m, Katarzyny	13 P. Nicefora, Krystyny p	13 P. Poniedz. Wiel.	13 Sr. Serwacego b m	13 S. Antoniego z Padwy w
14 Sr. Hilarego b w d	14 N. Wal-niego Kapł m	14 S. Leona b m Mat'ldv Kr	14 W. Tyburcego, Walerjana	14 C. Lucjacego m Justyn	14 N. 2 N po Sw. Bazyleg
15 S. Pawła p	15 N. N. miesop, Faustyna m	15 N. 3 N postu, Longina m	15 Sr. Anastazji m	15 P. Zofji m	15 P. Wita i Modesta m m
16 S. Marcelego pap m	16 P. Juljanny p m	16 P. Hilarego b m	16 C. Urbana i Julji m m	16 S. Jana Nepom K. m	16 W. Benona b w, Justynym
17 Sr. Antoniego op	17 W. Al-kszego Falkoner m	17 W. Gertrudy p Partyka	17 C. Aniceta p m, Roberta	17 N. 4 N po Wiel Paschali	17 Sr. Adolfa b, Innocentego
18 N. 2 N po 3 Kr, K S	18 Sr. Symeona b m	18 Sr. Gabriela ar, Cyryla J	18 S. Eleuterjusza b m	18 P. Wenantevo m Feliksa	18 C. Marka i Marcelego m
19 P. Henryka b m	19 C. Konrada w	19 C. Józefa obl N M P	19 N. 1 N po Wiel Kres en	19 W. trza Celestyna p w	19 P. Najsw Serca P. J.
20 W. Fabj i Sebastj mm	20 P. Leona b w	20 P. Eufemji m Teodozji	20 P. Wiktora m, Agnieszki	20 Sr. Bernardyna Sen	20 S. Florentyny p
21 Sr. Agnieszki p m	21 S. Leonory p	21 S. Benedykta op	21 W. Anzelma b w dokt K	21 C. Wnieb. P. Jez.	21 N. 3 N po Sw. Alojzego
22 Cz. Wincent i Anas m	22 N. N. zapust, Matgorzaty	22 N. 4 N postu Katarz S	22 Sr. Sotera b m, Teodora b	22 P. Fau-tyna m Heleny p	22 P. Paula b w
23 P. Rajmunda w	23 P. Piotra Damjana b w	23 P. Pelagji m	23 C. Wojciecha m Jerzego	23 S. Dezycerjusza b m	23 W. Zenona m
24 S. Tymoteusza b m	24 W. Wacłaja apost	24 W. Tymoteusza, Szymona	24 P. Ejdzelisa m, Honorj	24 N. 6 N po Wiel Zuz	24 Sr. Narodz Jana Chrz.
25 N. 3 N po 3 K N S	25 Sr. Popelece , Wiktor	25 Sr. Zwasto-an e N M P	25 S. Marka ewangelisty	25 P. Grzegorza VII pap	25 C. Wilhelm op
26 P. Polikarpa b m	26 C. Aleksandra b w	26 P. Teodora b w	26 N. 2 N po Wiel, Maacel m	26 W. Filipa Ner w	26 P. Jana i Pawła m m
27 W. Jana Zlotoust b m	27 P. Juljana m	27 P. Jana Damasc b w	27 P. Anastazego i Zyty p	27 Sr. Bedy w dokt K	27 S. Jadysława Kr w
28 Sr. Walerego b	28 S. Romana w, Teofila m	28 S. Jana Kapistrana	28 W. Pawła od Krzyza	28 C. Lucjana m	28 N. 4 N po Sw. Leona pap
29 Cz. Franciszka Salez b w		29 N. 5 N postu Eustazegi	29 Sr. Piotra m, Roberta op	29 P. Maksyma b w Teodoz	29 P. Piotra i Pawła
30 P. Martyny p m		30 P. Jana Klimaka op	30 C. Katarzyny Sen, Zofji p	30 S. Ferdynanda Kr w	30 W. Lucyny, Em-lianny m
31 S. Piotra Nolsko w		31 W. Halbina i Kornelji pp		31 N. Zielone Świat.	

OŚWIATA LUDU — DOKONA CUDU!

LIPIEC	SIERPIEŃ	WRZESIEŃ	PAŹDZIERNIK	LISTOPAD	GRUDZIEŃ
1 Sr. Juljusza m	1 S. Piotra w okowach	1 N. Idziego op	1 C. Remigjusza b m	1 N. 22 N po S. WWS	1 W. Eliggusza b m Natalj
2 C. Nawiedzenie N M P	2 N. 9 N po S NMP Au	2 P. Stefana kr w	2 P. Aniołow Srróżów	2 P. Dzień Zadusz.	2 Sr. Hjianny p m
3 P. Anatola b w Heljod	3 P. Znal Sw Szczepana	3 W. Bronisławy p	3 S. Kandyda m	3 W. Huberta b w	3 C. Franciszka Ksaw. w
4 S. Jana z Dukli Flaw.	4 W. Dominika w	4 Sr. Rozalji p, Róży Wit	4 N. 18 N po Sw. M B R	4 Sr. Karol Borom, b w	4 P. Barbary p m
5 N. 5 N po Sw. Flom.	5 Sr. NMP Snieżnej	5 C. Wacława Just b w	5 P. Placyda m	5 C. Zacharjasza i Elzbiety	5 S. Anasztazego m
6 P. Izajasza p Dominiki	6 C. Przem Pańskie	6 N. 14 N po Sw. Zachar. p	6 W. Brunona w	6 P. Leonarda w	6 N. 2 N Ad. Mikolaja b w
7 W. Klau-tjusza m.	7 P. Rajetana w	7 P. Reginy p m	7 Sr. Marka p w Just. p m	7 S. Engelberta b m	7 P. Ambrozego b w d K
8 Sr. Eugenjusza p Elzb.	8 S. Cyrjaka m	8 W. Naroden NMP	8 C. Hrygity wd	8 N. 23 N po S. Gof b	8 W. Niep. P NMP
9 C. Zenona m	9 N. 10 N po Sw Rom m	9 Sr. Gorge-njusza m	9 P. Dyonizgo b m	9 P. Teodo a m	9 Sr. Leokadji p m
10 P. 7 braci m Rufiny	10 P. Wawrz in, Pauli m	10 C. Mikolaja z Tol w	10 S. Franciszka Por.	10 W. Andrzej z Awel. w	10 C. Julji p m
11 S. Piusa p m Pelagji m	11 W. Zozanny p m	11 P. Pryta i Jacka m m	11 N. 19 N po S. W n Ka	11 S. Marcina b w	11 P. Damazego pap w
12 N. 6 N po Sw Jana Gw	12 Sr. Klary p	12 S. Walerjana m	12 P. Maksymiljana b w	12 C. 5 br. Pol. Marcina	12 S. Aleksandra m
13 P. Anakleta p m	13 C. Hipolita m	13 N. 15 N po Sw. Filipa u.	13 P. Edwarda Kr	13 P. Dydaka w Eugen b w	13 N. 3 N Adw. Lucji p u
14 W. Monawent b w dr K	14 W. Puz-bjusza w	14 P. Podwyż Krzyza sw	14 Sr. Kalksta pap w	14 S. Józefata Kuncew b n	14 P. Sptrdjon b
15 Sr. Henryka Kr Rozalji p	15 S. Wniebow. NMP	15 W. Nikodem m Emilia m	15 C. Jadwigi ks Teresy p	15 N. 24 N po S. Grtrudy	15 W. Walerjana b
16 C. N M P Sz aplerznej	16 N. 11 N po Sw. Jacka w	16 Sr. Korneliusza Cyprjana	16 P. Saturnina m	16 P. Stan K-stki, Ełzbiety	16 Sr. Euzebjusza b m
17 P. Al-kszego w Marceliny	17 P. Liberata op m	17 C. Pietra S. Franc Koll	17 S. Wiktora b w	17 W. Grzegorza cudot.	17 C. Olimiji w
18 S. Szymona z Lipn	18 W. Heleny ces	18 P. Zofji i I env mm	18 N. 20 N po w Euk e	18 S. Wnna w	18 P. Gracjana b
19 N. 7 N po S. Wnc a P	19 Sr. Juljusza m Marjana w	19 S. Januarego b m	19 P. Piotra z Alk.	19 C. Elzbiety wd	19 S. Nemez-usza m
20 C. Czesła a w Hieronim	20 C. Bernarda w dok K	20 N. 16 N po S. Eust m	20 P. Jana Kantego w	20 P. Feliksa de Val	20 N. 4 N Ad Hognunta m
21 W. Daniela pr Praxed t	21 P. Joanny Franc de Chai	21 P. Mateusza ap i ew	21 Sr. Urs-uli p m	21 S. Ofiaro-ante NMP	21 P. Gorn-sza apostoja
22 S. Marji Magdaleny	22 S. Tymoteusza m	22 W. Tomazsa z Wil.	22 C. Filipa b m K. rd p m	22 N. 25 N po Sw. Cecylii p	22 W. Zenona m
23 U. Apolinar-g. b m	23 N. 12 N po Sw Filipa w	23 Sr. Tekli p m	23 Jana Kap str Sew b m	23 P. Kil-mensa j ap m	23 Sr. Wktorj p m
24 P. Krystyn. p m	24 P. Bart-omeleja apo-tola	24 C. Gerarda b m	24 S. Kafała Arch	24 W. Jana od krzyza	24 C. Adama i Ewji W gija
25 S. Jakóba a. w. Walenty	25 W. Lu-lwik kr. w	25 P. Aureli p	25 N. 21 N po Sw Krzyp	25 Sr. Katarzyny p, Erasma	25 P. Boże Narodz.
26 N. 8 N po S. An m N M	26 Sr. Zofry-a pap m	26 S. Cyprjana i Justyn m m	26 W. Ewarysta p m	26 C. Syl-stra op Konrada	25 S. Szczepana m
27 P. Pantaleona m Nat-lj	27 C. Józefa Kolas	27 N. 17 N p S. os Dau	27 W. Sabina m	27 P. Walerjana b w	27 N. 1 N po H Nar Jana cw
28 W. Innocentego p w	28 P. August na b w dok K	28 P. Wacława m	28 Sr. Szymona Jud. ap a	28 S. Grzegorza III p w	28 P. Mł-dzianków
29 Sr. Marty p Srafiny	29 S. Sc-e cie Sw Jana	29 P. Michała arch	29 C. Z-nobjusza m	29 N. 1 N Adwentu, Satur	29 W. T-masza b m
30 Sr. Kunegundy b	30 N. 13 N po S. Róży p	30 Sr. Hieronima w dok Koś	30 P. Alfon-sa Rudr.	30 P. Andrzeja apost	30 Sr. Sabina b m
31 P. Ignacego Lovoli	31 P. Rajmunda w		31 W. Alfonsa b w		31 C. Syl-stra tr. w

Uroczystości narodowe brazylijskie

- 1 stycznia — Braterstwo ludzkości
- 24 Lutego — Ogłoszenie Konstytucji federalnej 1891.
- 21 Kwietnia — Stracenie Tiradentesa 1792.
- 3 maja — Odkrycie Brazylii 1500
- 13 maja — Zniesienie niewolnictwa 1888
- 14 Lipca — Niepodległość ludów amerykańskich
- 7 września — Ogłoszenie niepodległości Brazylii 1822

Uroczystości narodowe polskie

- 3 maja — Pamięć Konstytucji 3go maja
- 11 listopada — Rocznicę odrodzenia Polski
- 29 — powstania listopadowego

Święta stanowe parańskie

- 7 kwietnia — Ogłoszenie Konstytucji stanowej
- 19 grudnia — Instalacja prowincji w 1853

